

2. Skolen og skoletrivsel

Af: Birgit Niclasen og Steven Arnfjord

Skolen har en stor betydning for børns sundhed og sundhedsvaner. Skoleoplevelse i og udenfor klasserummet har betydning for, hvordan eleverne udvikler sig som mennesker og deres mentale tilgang til livets udfordringer, men spiller også ind omkring deres valg omkring at få en uddannelse, deres selvoplevede sundhed og deres sundhedsvaner.

For at forstå hvordan og i hvilken grad skolen påvirker elevernes sundhed er det nødvendigt at se skolen som et specielt socialt system, en organisation. Skoler kan organisatorisk betragtes som professionelle bureaukratier (Mintzberg, 1979), hvor lærerne har en stærk position omkring fx skoledrift og organisation. Selvom alle skoler er den organisatoriske ramme for uddannelse og selvom skoler definerer deres opgaver udfra fastlagte regelsæt, så får skoler ikke deres organisatoriske processer og strukturer udefra, men skaber dem selv. Derfor varierer skoler omkring struktur, regler, skolekultur, selvopfattelse og elevernes præstationer.

Skolemiljøet, forstået både som de fysiske rammer og det sociale miljø mellem lærer og elever, har en direkte indvirkning på børns sundhedsvaner. Som professionelle skal lærerne vide, hvad god undervisning er og kunne levere den. Forskningen har vist, at interaktionen med den enkelte lærer betyder mere for elevernes læring og trivsel end fx skolens lov- og regelgrundlag. Lærerens og elevens sociale baggrund og personlige forhold som sympati for hinanden spiller en vigtig rolle i uddannelsessammenhæng.

Skoler, der vælger programmer og undervisning, som giver rum for selvansvar, kreativitet og bevægelse (Bonhauser et al., 2005; Ostergaard, Kolle, Steene-Johannessen, Anderssen, & Andersen, 2013) samt deltagelse af eleverne og udvikling af deres selvkontrol har bedre mulighed for at lykkes end læring gennem standardiserede læreprocesser (Gillander Gådin, Weiner, & Ahlgren, 2011). Svensk forskning har vist at skolens psykosociale miljø har en større indvirkning på elevens helbred og selvværd end deres sociale baggrund (Gillander Gådin, 2002).

Elevernes forhold til skolen har en stærk sammenhæng med sundhedsvaner på den måde, at lav tilfredshed med skolen og lav tilknytning til skolen har sammenhæng med vaner, der potentielt kan have negativ betydning for sundheden, som fx rygning og alkoholbrug. Lav skoletilknytning eller skoletilfredshed er også vedvarende fundet at have sammenhæng med lavere selvvurderet helbred og flere symptomer og med at have større risiko for at droppe ud af skolen (Bond et al., 2007).

Når skolen giver mulighed for, at eleverne kan udforske sig selv og deres selvkontrol og udvikle deres kognitive, følelsesmæssige og sociale kompetencer bidrager det til at styrke elevernes egen udvikling og læring (empowerment). Hvis det skal ske, behøver eleverne vejledning og støtte både fra lærere og fra klassekammerater afhængig af deres eget ståsted og udviklingstrin.

Et centralt tema for denne undersøgelse kommer fra forskning i *school connectedness*, som omhandler elevernes tilknytning til skolen. Tilhørsforholdet til skolen trækker teoretisk på en klassisk psykologisk forståelse af tilknytning som et grundlæggende menneskeligt behov (Bowlby, 2001). I denne sammenhæng handler tilknytning ikke om barnets forhold til en primær omsorgsgiver, men om forholdet til skolen, klassekammerater og lærere (Blum & Libbey, 2004; Blum, 2005). At have et positivt forhold til skolen kan forbindes med bedre udbytte af undervisningen og bedre selvoplevet sundhed. Et negativt forhold viser sig som et resultat af fx mobning eller et ringe forhold til lærer og elever med følelser af stress og fremmedgjorthed til følge (Nutbeam, Smith, Moore, & Bauman, 1993).

Tilknytningen til skolen er derfor central for forståelsen for, hvorfor nogle børn klarer sig godt fagligt og helbredsmæssigt og hvorfor andre udviser afvigende adfærd (Bond et al., 2007).

I dette kapitel er set på 4 områder af elevens forhold til skolen: Tilfredshed med skolen, pres fra skolearbejde, opfattelsen af egne præstationer og pjæk. Herefter undersøges elevernes opfattelse af støtte fra klassekammerater og lærere og i slutningen af kapitlet sættes skoletilfredshed, pres, præstationer og pjæk i relation til elevernes oplevelse af støtte.

Skoletilfredshed

Elevernes følelsesmæssige tilknytning eller tilhørsforhold til skolen vurderes i undersøgelsen ud fra et enkelt spørgsmål:

Hvad synes du om skolen for tiden?

Med svarmulighederne: *"jeg kan virkelig godt lide den"*, *"jeg kan godt lide den"*, *"jeg kan ikke særlig godt lide den"*, *"jeg kan slet ikke lide den"*.

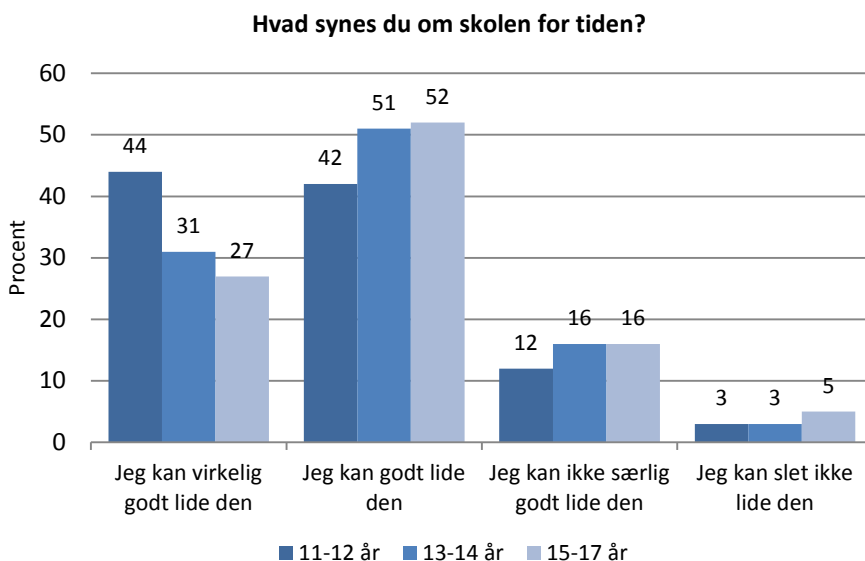
Atuarfik maannakkut qanoq isumaqarfigaajuk?

Akissutissatut periarfissaralugit: *"nuannarisorujussuuaara"*, *"nuannaraara"*, *"nuannarerpianngilara"*, *"nuannarinngilluinnarpara"*.

Der var ingen statistisk forskel mellem drenge og piger på, hvor godt de kunne lide skolen. Over 8 ud af 10 af alle elever (83% af drenge og 82% af pigerne) kunne *virkelig godt* eller *godt* lide at gå i skole, mens kun 4% af drengene og 3% af pigerne *slet ikke* kunne lide at gå i skole.

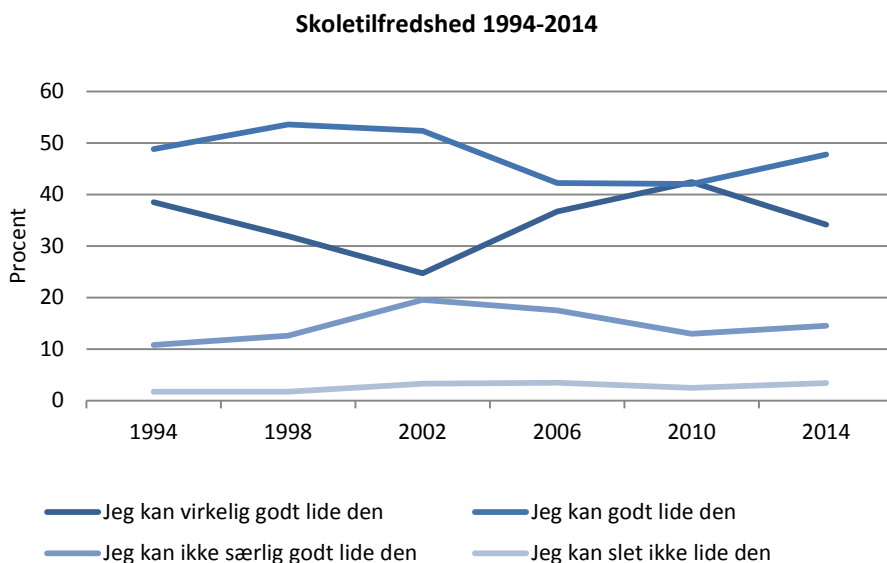
Der er en mindre men statistisk sikker forskel på, hvor glade eleverne var for at gå i skole, ud fra om eleven bor i Nuuk, i en by eller i en bygd (Figur 2.1). Eleverne i Nuuk var lidt mindre positive og kunne oftere *ikke særligt godt* lide at gå i skole, mens andelen af elever, der *slet ikke* kunne lide at gå i skole er den samme uanset bosted (Figur 2.1).

Skoletilfredsheden falder med alderen (Figur 2.1). Det er et vedvarende fund også i alle tidligere HBSC undersøgelser helt tilbage til 1994 og det er også fundet i den internationale HBSC undersøgelse og af andre forskere.

Figur 2.1 Skoletilfredshed i aldersgrupperne 11-12 år, 13-14 år og 15-17 år (N=1644).

Skoletilfredsheden har dog svinget en del fra undersøgelse til undersøgelse. Hvis man ser på, hvordan skoletilfredsheden har ændret sig fra 1994 til 2014 findes, at skoletilfredsheden har varieret betydeligt, men at der alle årene undtagen 2010 har været flest, der *virkelig godt* kunne lide at gå i skole. Samtidig har der været en lille næsten konstant andel på omkring 4%, der *slet ikke* kunne lide skolen (Figur 2.2).

Figur 2.2 Skoletilfredshed 1994 til 2014 (N=1644 i 2014).

Presset af skolearbejde

Nogle elever opfatter sig presset af skolearbejde i skolen eller hjemme. At føle sig presset af skolearbejde kan være en stressfaktor. Det er vist, fra undersøgelser i udlandet, at elever, der føler sig presset af skolearbejdet i højere grad har vaner, der kan påvirke sundheden negativt og oftere har symptomer som hovedpine, mavepine, rygsmærter, svimmelhed og føler sig triste og nervøse. De opfatter også deres helbred som dårligere og oplever lavere livskvalitet (Hjern, Alfven, & Ostberg, 2008; Ottova et al., 2012).

I undersøgelsen stilles spørgsmålet:

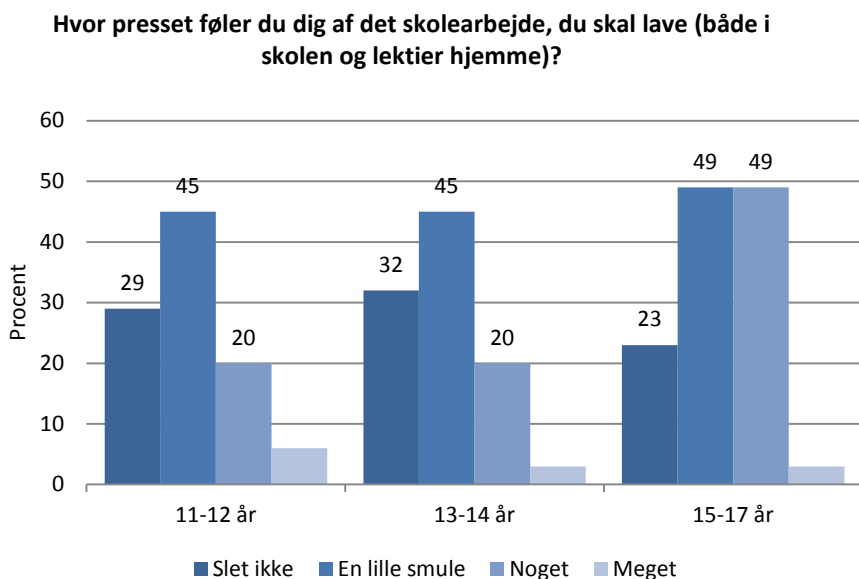
Hvor presset føler du dig af det skolearbejde, du skal lave (både i skolen og lektier hjemme)?

Med svarmulighederne: "slet ikke", "en lille smule", "noget", "meget".

Atuarfimmi suliassat (atuarfimmi angerlarsimaffimmilu) qanoq artorsaatigitigisutut misigisimaffigaagit?

Akissutissatut periarfissaralugit: "artorsaatiginngilakka", "immannguaq", "annikitsumik", "annertuumik".

Når man ser på andel, der følte sig *meget* pressede af skolearbejde er det kun en lille andel, 4%, mens hhv. 48% og 29% *slet ikke* føler sig presset eller føler sig *en lille smule* pressede.

Figur 2.3 Opfattelse af pres fra skolearbejde på alder (N=1613).

Mens der hverken er forskel mellem drenge og piger eller om eleverne bor i Nuuk, en by eller en bygd, så er der en lille men statistisk sikker forskel mellem aldersgrupperne. Lidt færre 15-17-årige føler sig *slet ikke* pressede og lidt flere føler

sig *en lille smule* pressede sammenlignet med 11-12-årige, og lidt færre af de ældste føler sig *meget* presset af skolearbejde (Figur 2.3).

Opfattelse af klasselærerens vurdering af egen præstationer

Eleverne bliver bedt om at vurdere, hvordan de mente deres lærer opfattede deres præstationer i forhold til klassekammeraterne med spørgsmålet:

Efter din mening, hvad mener din klasselærer om dine præstationer sammenlignet med dine klassekammeraters?

Med mulighed for at svare: "*meget gode*", "*gode*", "*middel*" og "*under middel*".

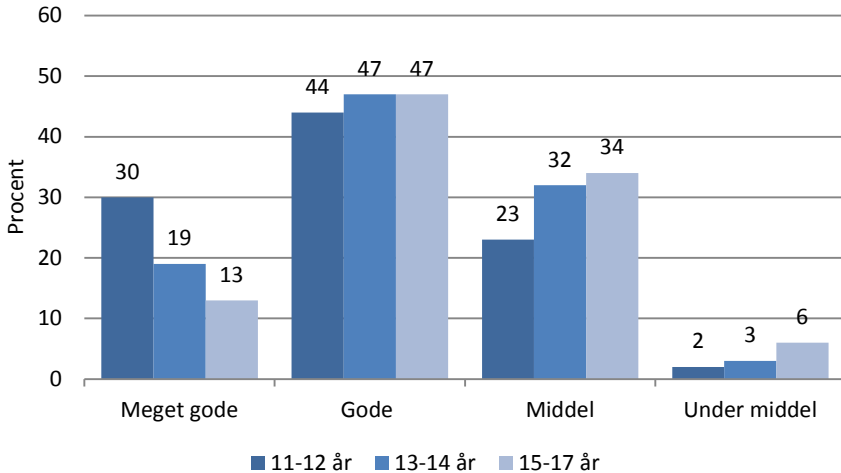
Illit nammineq isummat naapertorlugu, illit atuaqatinnut sanilliullugu ilinniartitsisuit atuarfimmi ingerlanerit qanoq nalilertarpaat?

Akissutissatut periarfissaralugit: "*ajunngilluinnartut*", "*ajunngitsut*", "*naammaannartut*", "*naammaginangitsut*".

Samlet vurderede 66% af eleverne, at deres klasselærer vurderede deres præstationer som *meget gode* eller *gode*, mens kun 30% mente, at deres præstationer blev vurderet som *middel* og 4%, at deres præstationer var *under middel*. Som det også er fundet ved tidligere undersøgelser har et klart flertal af elever således en opfattelse af, at deres præstationer er bedre end gennemsnittet. Samtidig ved vi, at elever, der vurderer at deres klasselærer synes deres præstationer er over middel, også er mere tilfredse med at gå i skole (Niclasen et al., 2007). Optimismen har således et positivt aspekt, der så vidt muligt skal bevares, selvom den kollektive forståelse af egen præstation ikke fuldt ud harmonerer med resultater fra trintest og afsluttende prøver fra folkeskolen.

Der var hverken forskel mellem piger og drenge eller i forhold til bosted på, hvordan eleverne vurderede, at deres klasselærer bedømte deres præstationer, men med alderen vurderede flere deres præstationer som *middel* og færre dem som *meget gode* (Figur 2.4).

Efter din mening, hvad mener din klasselærer om dine præstationer sammenlignet med dine klassekammeraters?

Figur 2.4 Opfattelsen af egen skolepræstation i forhold til klassekammeraternes i aldersgrupperne 11-12 år, 13-14 år og 15-17 år (N=1587).

Pjæk

Fravær fra skolen uden at være syg eller at have andre gode grunde, det vil sige pjæk, kan være en del af en ond cirkel. Uafhængigt af grunden til pjæk er det centrale, at når eleven ikke er i skole, så bliver det sværere at følge med, når eleven kommer tilbage til skolen igen. Pjæk kan derfor i sidste ende få betydning for en afgangsprøve og dermed mulighed for en direkte adgang til videre uddannelse. Pjæk har også sammenhæng med relationer til venner, til at blive mobbet og til andre forhold som for eksempel sociale vilkår. I et amerikansk studie, hvor børnene blev fulgt over en længere periode blev fundet en klar sammenhæng mellem sociale forhold (indbyrdes familierelationer og forældres beskæftigelse), accept af skolen og pjæk (Henry, 2006). Børn og unges pjæk kan indvirke på deres sundhed, da det at eksperimentere med alkohol og stoffer kan sættes i forbindelse med pjæk (Barry, Chaney, & Chaney, 2011).

Netop fordi pjæk er fravær fra skolen så vil en undersøgelse som denne undervurdere forekomsten af pjæk, da den foregår i skoletiden.

I undersøgelsen spørges eleverne om:

Hvor mange hele skoledage har du mistet de sidste 30 dage på grund af pjæk?

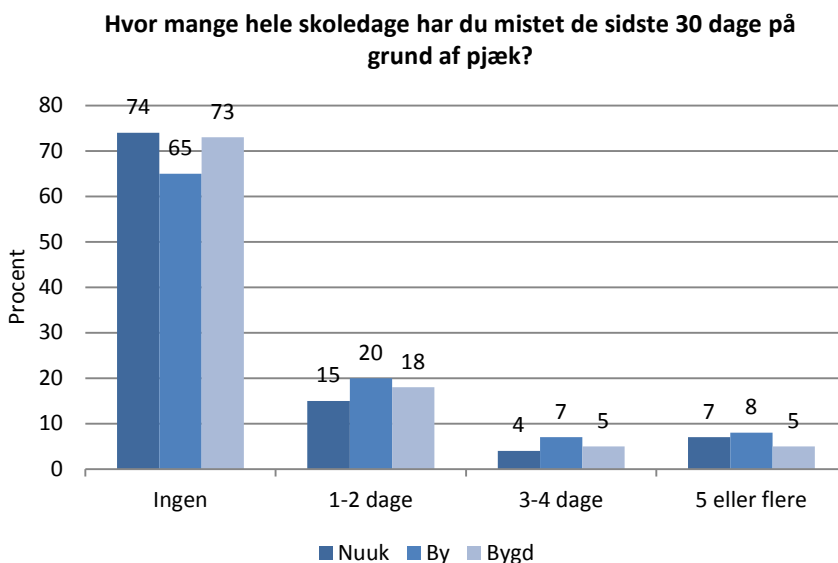
Med mulighed for at svare: "ingen", "1 dag", "2 dage", "3-5 dage", "5-6 dage" eller "7 eller flere dage".

Ulluni kingullerni 30-ini ullut atuarfissat iluitsut annaanikuuigit?

Akissutissatut periarfissaralugit: "naamik", "ulloq 1", "ullut 2", "ullut 3-4", "ullut 5-6", "ullut 7 sinnerlugilluunniit".

De fleste elever, i alt 69%, svarede, at de ikke havde pjækket, mens 18% svarede 1-2 dage, 6% 3-4 dage og 7% svarede 5 eller flere dage. Der var ingen forskel mellem aldersgrupperne på, hvor mange elever der havde pjækket indenfor den sidste måned eller hvor mange dage, de havde pjækket. Der var lidt flere piger, der *ikke havde pjækket*, 72%, i forhold til 67% af drengene. Lidt flere drenge pjækkede 1-2 dage i forhold til piger, men for de elever, der pjækkede 3 eller flere dage var der ingen kønsforskel.

Andelen af elever, der pjækkede var forskellig ud fra om de boede i Nuuk, i en by eller en bygd. Færre elever i byerne, 65%, havde *ikke pjækket* i forhold til 73% af elever i Nuuk og i bygderne. En tilsvarende mindre forskel sås i andelen, der pjækkede 1-2 dage (se Figur 2.5).

Figur 2.5 Fravær fra skole på grund af pjæk hos elever i Nuuk, andre byer og bygder (N=1459).

Oplevet støtte fra klassekammerater og fra lærere

At føle sig accepteret og støttet af kammerater og lærere i skolen er centralt for elevens samlede opfattelse af skolesituationen og har stor indflydelse på deres selvbillede (Houlston, Smith, & Jessel, 2011). Støtte fra klassekammerater og lærere har en klar sammenhæng med succes omkring at bekæmpe mobning (O’Moore & Kirkham, 2001).

Netop fordi oplevet støtte har så stor betydning for blandt andet skoletrivsel og sundhedsvaner er det valgt, at alle resultater i de efterfølgende kapitler, hvor det er relevant, også sættes i relation til elevernes oplevelse af støtte både fra lærere og elever. Der er derfor givet en lidt mere detaljeret gennemgang af spørgsmålene og resultaterne omkring støtte.

Oplevelsen af støtte fra lærere og klassekammerater har sammenhæng med at føle sig sund og specielt at have en god mental sundhed. Oplevet støtte fra klassekammerater er også fundet at kunne have sammenhæng med lavere risiko for at drikke sig fuld og for drenge lavere andel af rygere (Hargreaves, 2012).

Oplevet støtte fra klassekammerater

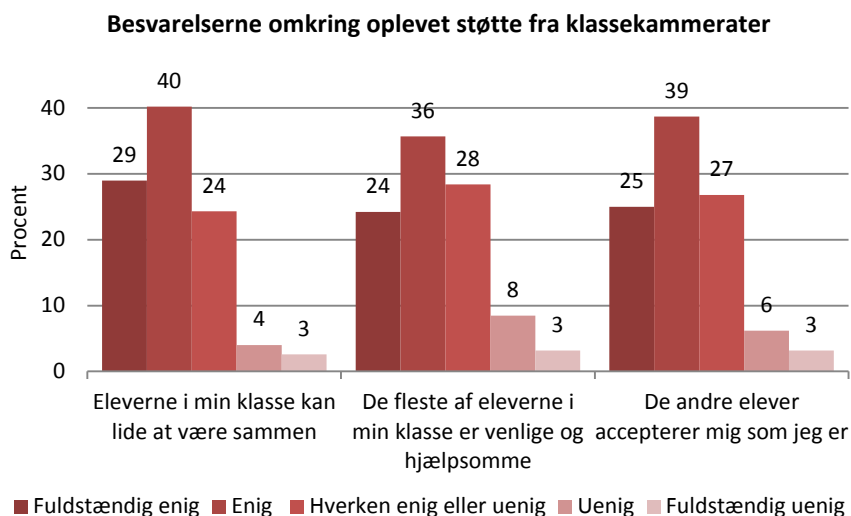
Oplevelsen af støtte fra klassekammeraterne vurderes med 3 spørgsmål:

Eleverne i min klasse kan lide at være sammen; De fleste af eleverne i min klasse er venlige og hjælpsomme; De andre elever accepterer mig som jeg er

Med svarmulighederne: "fuldstændig enig", "enig", "hverken enig eller uenig", "uenig" og "fuldstændig uenig".

Klasseqatimma imminnut najussallutik nuannaraat; Klasseqatimma amerlanersaat inussiarnertut ikiuukkumatuujullutillu; Atuartut allat qanoq ittuunera akuersaarpaat.

Akissutissatut periarfissaralugit: "Isumaqaataalluinnarpunga", "Isumaqaataavunga", "Isumaqaataanangalu isumaqaataavunga", "Isumaqaataanngila-nga", "Isumaqaataanngilluinnarpunga".

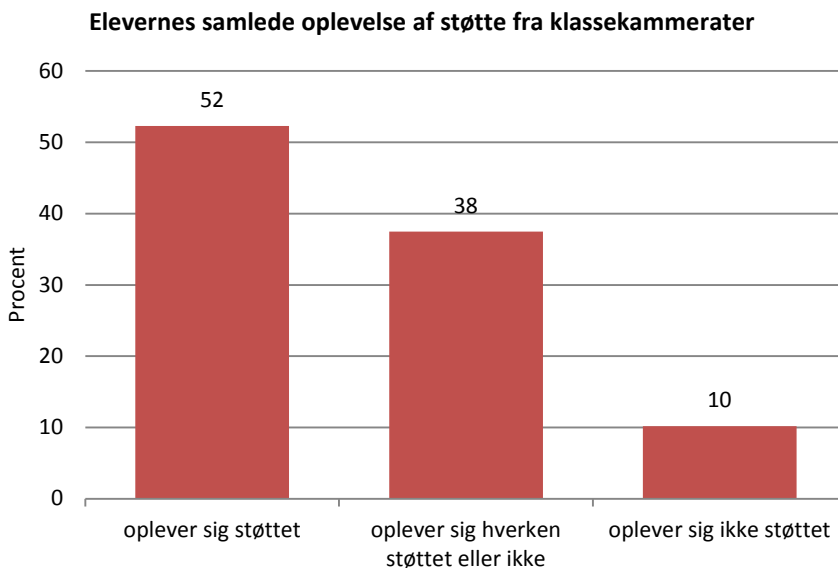
Figur 2.6 Oplevet støtte fra klassekammerater (N=1541-1568).

Samlet viste besvarelserne, at de fleste elever oplevede støtte fra deres klassekammerater, idet 69% var *fuldstændig enige* eller *enige* i, at eleverne i klassen kunne lide at være sammen, 60% var *fuldstændig enige* eller *enige* i, at de fleste af eleverne i klassen var venlige og hjælpsomme mens 64% var *fuldstændig enige* eller

enige i, at de andre elever accepterede dem, som de var. Der var dog omkring en ud af fire elever, der for alle tre spørgsmål *hverken var enige eller uenige* men kun hhv. 7%, 12% og 9% var *uenige* eller *fuldstændig uenige* (Figur 2.6).

Svarene på de tre spørgsmål omkring oplevet støtte fra klassekammeraterne er lavet, så de kan laves om til en samlet skala. Det kan man fordi, der er sammenhæng mellem svarene på de tre spørgsmål, således at hvis eleven svarer fuldstændig enig på et af spørgsmålene svarer mange også positivt på de øvrige spørgsmål (og omvendt). Der kan således laves en samlet skala for elevernes opfattelse af støtte fra deres klassekammerater, der afspejler elevernes samlede vurdering af de tre dimensioner af støtte, som spørgsmålene undersøger: at de andre i klassen kan lide en, at de er hjælpsomme og at de accepterer eleven, som han/hun er.

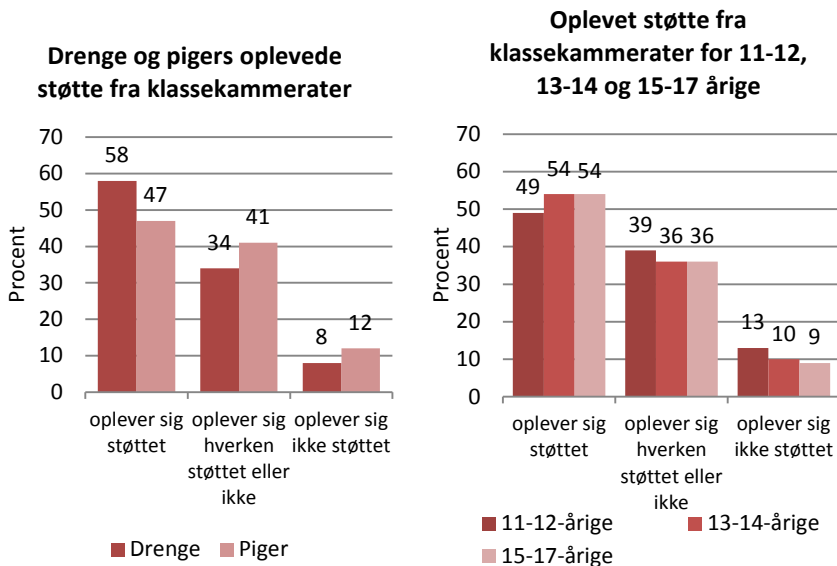
Svarmulighederne for den samlede skala er valgt, så det positive yderpunkt er, at eleven er fuldstændig enig eller enig i alle tre spørgsmål så vurderedes det, at eleven *oplever sig støttet*, mens det negative yderpunkt var, at eleven havde svaret fuldstændig uenig på mindst et af spørgsmålene så vurderedes det, at eleven *oplevede sig ikke støttet*. Midt mellem de yderpunkter er gruppen af elever, der *hverken oplevede sig støttet eller ikke støttet*. Opdelt ud fra denne skala, så oplevede 52% af eleverne sig støttet af klassekammerater, 38% oplevede sig hverken støttet eller ikke støttet og 10% opfattede sig ikke støttet.

Figur 2.7 Samlet oplevelse af støtte fra klassekammerater (N=1523).

Der er forskel mellem kønnene på i hvor høj grad eleverne oplevede sig støttede af deres klassekammerater og en mindre, men statistisk sikker forskel på oplevet støtte i forhold til bosted, men ingen forskel mellem aldersgrupperne.

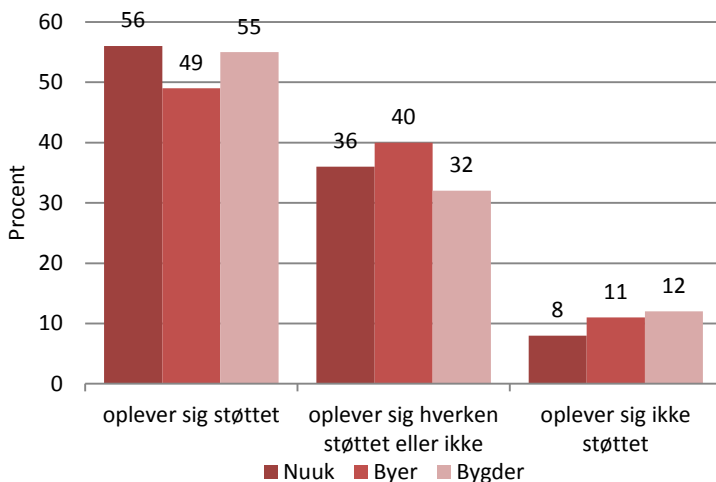
Drengene følte sig oftere støttet af klassekammerater end piger, således angav 58% af drenge og kun 47% af piger, at *de oplevede sig støttet* af deres klassekammerater, mens 8% af drenge og 12% af piger oplevede sig *ikke støttet* (Figur 2.8). Selvom der var en lidt mindre andel af de ældre elever, 9%, mod 13% af de yngste, der ikke oplevede sig støttet og en tilsvarende lidt større andel af de ældste elever, der følte sig støttet af deres klassekammerater, så var forskellen ikke statistisk signifikant (Figur 2.9).

Figur 2.8 Oplevet støtte fra klassekammerater for på køn (N=1504) og i aldersgrupperne 11-12 år, 13-14 år og 15-17 år (N=1437).

Der var også en sikker statistisk forskel på oplevelse af støtte fra klassekammerater ud fra om eleven boede i Nuuk, i en by eller i en bygd. Lidt flere elever i bygderne oplevede sig *ikke støttet*, 12%, mod 8% i Nuuk og 11% i byerne og der var en lidt lavere andel af elever i byerne, 49%, der oplevede sig *støttet* i forhold til Nuuk, og bygder, hvor henholdsvis 56% og 55% følte sig støttet (Figur 2.10).

Elevernes oplevede støtte fra klassekammerater i Nuuk, byer og bygder

Figur 2.9 Oplevet støtte fra klassekammerater i Nuuk, byer og bygder (N=1522).

Oplevelse af relation til lærere

Når vi undersøger støtte i denne sammenhæng er det ikke den faglige støtte, der er i fokus, men den sociale og følelsesmæssige støtte eleven oplever. Det er således et helt subjektivt mål. For at vurdere den faglige støtte kræves et helt andet undersøgelsesdesign og er udenfor denne undersøgelses rammer.

Udenlandske undersøgelser har vist, at oplevelse af støtte fra lærere har generel sammenhæng med at have en bedre mental sundhed i forhold til elever, der ikke oplever sig støttet af sine lærere (LaRossu et al., 2008, Negru and Baban, 2009, Way et al., 2007). En norsk undersøgelse på HBSC data, dvs. med samme design som denne undersøgelse (Torsheim and Wold, 2001), fandt at elever, der oplevede lav støtte fra deres lærere og klassekammerater og som oplevede pres fra skolearbejde oftere havde symptomer ugentligt.

Oplevelse af støtte fra lærere vurderes med 3 spørgsmål:

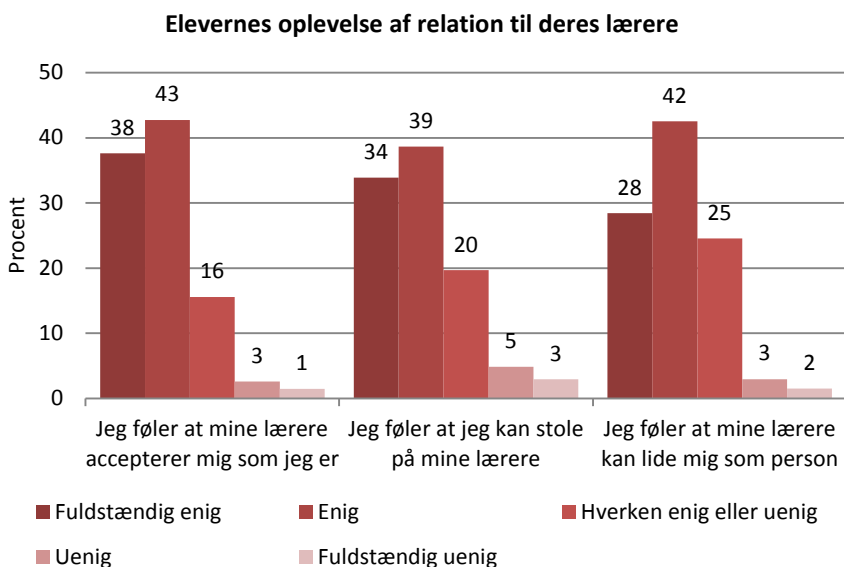
Jeg føler at mine lærere accepterer mig som jeg er; Jeg føler at jeg kan stole på mine lærere; Jeg føler at mine lærere kan lide mig som person

Med svarmulighederne: "fuldstændig enig", "enig", "hverken enig eller uenig", "uenig" og "fuldstændig uenig".

Misigisimavunga ilinnartitsisumma uangaanera akuerigaat; Misigisimavunga, ilinniartitsisumma inuttut nuannarigaannga; Misigisimavunga, ilinniartitsisukka tatigisinnaallugit.

Akissutissatut periarfissaralugit: "Isumaqaataalluinnarpunga", "Isumaqaataavunga", "Isumaqaataanangalu isumaqaataavunga", "Isumaqaataanngila-nga", "Isumaqaataanngilluinnarpunga".

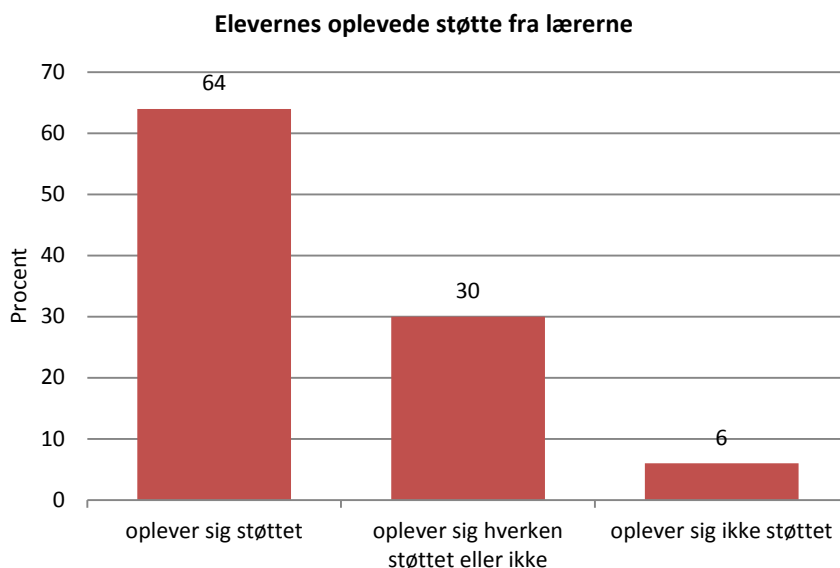
De fleste elever, 80%, var *fuldstændig enige* eller *enige* i, at deres lærere accepterede dem, mens kun 4% ikke føler sig accepteret. Ligeledes var 73% *enige* i, at de kunne stole på deres lærere, men 8% mente, de ikke kunne. Også for om eleverne følte, at lærerne kunne lide dem svarer de fleste, 71% bekræftende, mens 5% ikke var enige.

Figur 2.10 Elevernes oplevelse af relation til deres lærere (N=1420-1529).

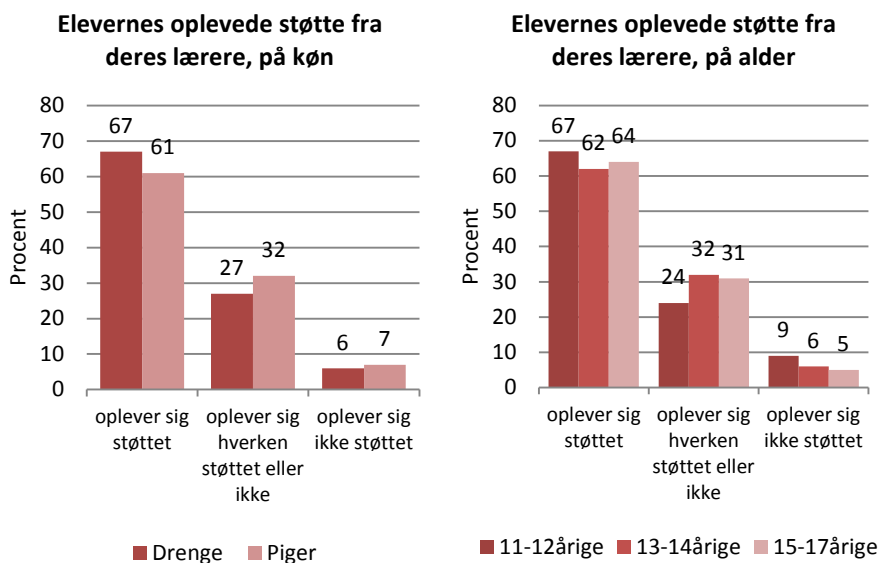
Som for støtte fra klassekammerater kan svarene på de tre spørgsmål omkring oplevet relation til lærerne kombineres til en samlet skala. Denne skala belyser samlet de tre dimensioner af oplevet støtte, som spørgsmålene undersøger: at føle sig accepteret af lærerne, opfatte at kunne stole på dem og opfattelse af at lærerne kan lide eleven. Metoden bag skalaen er den samme som for elevstøtte og svarmulighederne for denne skala er også valgt, så hvis eleven er fuldstændig enig eller enig i alle tre spørgsmål, så oplever eleven sig *støttet*, mens hvis eleven har svaret fuldstændig uenig på mindst et af spørgsmålene, så føler eleven sig *ikke støttet*.

Opgjort på denne måde oplevede 64% af eleverne sig *støttet* af deres lærere, mens 30% hverken *følte sig støttet eller ikke støttet* og 6% følte sig *ikke støttet* (Figur 2.11).

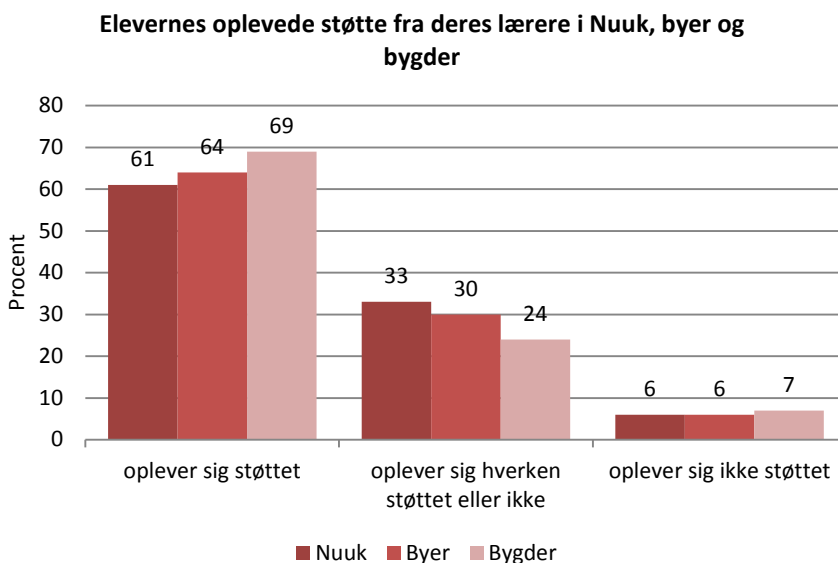
Figur 2.11 Samlet oplevelse af støtte fra sine lærere (N=1508).

Når man ser på elevernes oplevelse af støtte fra deres lærere, så var der en meget lille forskel mellem aldersgrupperne, mellem drenge og piger og mellem elever i Nuuk, i en anden by eller en bygd.

Figur 2.12 Oplevet lærerstøtte på køn (N=1504) og i aldersgrupperne 11-12 år, 13-14 år og 15-17 år (N=1420).

Selvom det var 67% af drenge og kun 61% af piger, der oplevede sig støttet og 6% af drenge og 7% af piger, der ikke oplevede sig støttet, så var det ikke en statistisk sikker forskel (Figur 2.13). Der er en lille statistisk forskel mellem aldersgrupperne. Blandt de yngste elever var der flere, der oplevede sig støttet, 67% mod 62% af 13-14-årige og 64% af de ældste elever, mens flere af de ældste elever oplevede sig ikke støttet, 9%, mod 6% af de 13-14-årige og 5% af de ældste elever (Figur 2.14). Der var ingen statistisk forskel på, hvor eleverne boede, i forhold til om de opfattede sig støttet af deres lærere (Figur 2.15).

Figur 2.13 Oplevet støtte fra sine lærere for elever i Nuuk, andre byer og bygder (N=1507).

2.1 Oplevelse af støtte sat i forhold til skoletilfredshed, oplevet pres, opfattet præstation og pjæk

Som beskrevet er støtte fra lærere og klassekammerater vigtig for eleverne. Opfattelsen af at blive støttet hænger tæt sammen med opfattelse af tilknytning til skolen. Tilknytning i form af nære relationer til andre mennesker er et grundlæggende behov. I skolesammenhæng handler det om forholdet til klassekammerater og lærere.

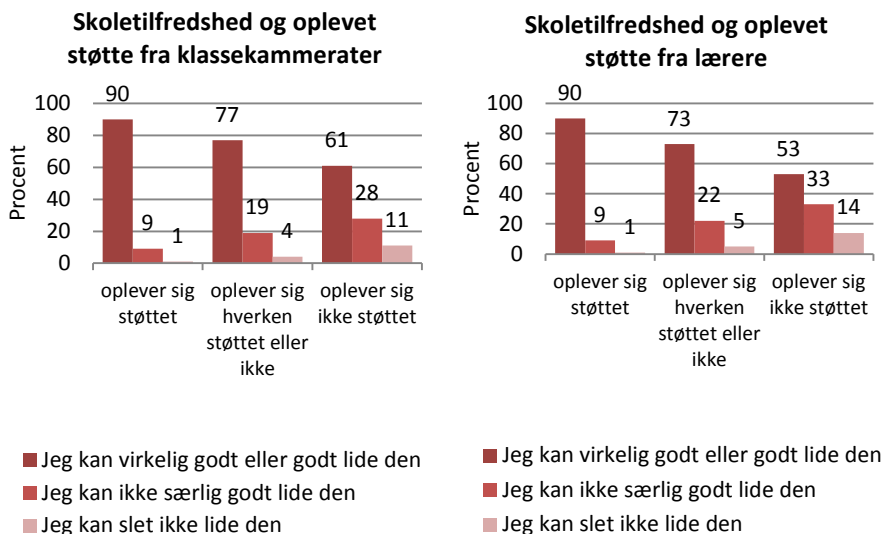
I dette afsnit analyseres relationen mellem den oplevede støtte fra klassekammerater og lærere nærmere i forhold til: Skoletilfredshed, Presset af skolearbejde, Lærernes vurdering af skolepræstationen og Pjæk.

Når graferne tolkes er det vigtigt, at tænke på, at langt de fleste elever oplever sig som støttet af deres lærere (63%) og af deres klassekammerater (52%) og at kun lille del ca. 7% ikke føler sig støttet af deres lærere og 10% af deres klassekammerater (Se Figur 2.7 og 2.11).

Skoletilfredshed

Der sås en tydelig og graderet - og statistisk højsignifikant - sammenhæng med den støtte eleverne oplevede fra klassekammerater og lærere og deres skoletilfreds (Figur 2.14).

Således fandtes, at 90% af de elever, der *oplever sig støttet* af deres klassekammerater også *virkelig godt* eller *godt* kunne lide at gå i skole, mens det kun gjaldt for 61% af dem, der *slet ikke* kunne lide skolen. Omvendt fandtes, at kun 1% af de elever, der oplever sig støttet *slet ikke* kunne lide skolen, mens det gjaldt 11% af dem, der *ikke oplevede sig støttet*.

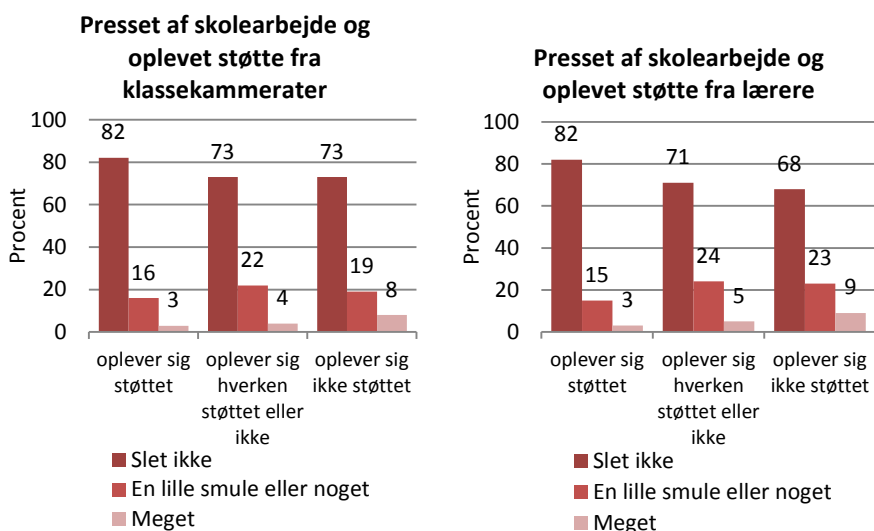
Figur 2.14 Skoletilfredshed op oplevet støtte fra klassekammerater (N=1512) og lærere (N=1497).

For oplevet lærerstøtte fandtes den samme klare sammenhæng mellem skoletilfredshed som for oplevet støtte fra klassekammerater. I alt 90% af elever, der oplevede sig *støttet* kunne *virkelig godt* eller *godt* kunne lide skolen, men det kun gjaldt 61% af dem, der *sket ikke* kunne lide skolen. For elever, der ikke oplevede sig støttet af deres lærere var der 13%, der *slet ikke* kunne lide skolen, mod 1% af dem, der oplevede sig støttet.

Presset af skolearbejde

Oplevelse af pres fra skolearbejde havde som skoletilfredshed en klar gradient i forhold til elevens opfattelse af oplevet støtte. Det gjaldt både for oplevet støtte fra klassekammerater, men i endnu højere grad for oplevet støtte fra lærerne.

Af elever, der oplevede at deres klassekammeraterne støttede dem, følte 82% sig *slet ikke* presset af skolearbejdet og kun 3% følte sig *meget* presset af skolearbejdet. For elever, der ikke oplevede sig som støttede, var det kun 74%, der *slet ikke* opfattede sig som pressede af skolearbejdet, mens 8% følte sig *meget* pressede (Figur 2.15).

Figur 2.15 Skolepres og oplevet støtte fra klassekammerater (N=1500) og lærere (N=1483).

Af elever, der oplevede at deres lærere støttede dem, følte 82% sig *slet ikke* presset og kun 3% føler sig *meget* pressede af skolearbejdet, mens for elever, der ikke oplevede sig som støttede af deres lærere var det kun 68%, der *slet ikke* opfattede sig som presset af skolearbejdet, mens 9% følte sig *meget* presset (Figur 2.15).

Oplevelsen af at være presset af skolearbejde fandtes således 2-3 gange øget blandt elever, der ikke oplevede sig støttede af klassekammerater og lærere.

Opfattelse af skolepræstation

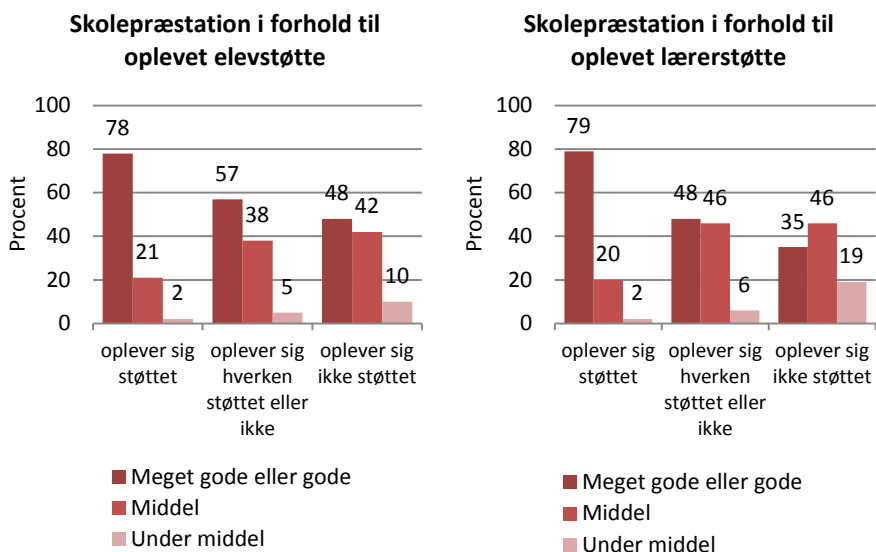
Også for opfattelse af skolepræstation, dvs.hvordan eleverne opfattede, at deres klasselærer vurderede deres skolepræstation, var der en højsignifikant sammenhæng med om de oplevede sig støttede af deres klassekammerater og i endnu højere grad af, om de opfattede sig som støttede af deres lærere (Figur 2.16).

Oplevet støtte fra klassekammerater gav ikke helt så voldsom en graduering af svarene omkring skolepræstation som for oplevet lærerstøtte, men der sås alligevel et stort fald i andelen, der opfattede deres skolepræstationer som over middel med faldende oplevelse af støtte fra sine klassekammerater.

Blandt de elever, der oplevede at deres klassekammerater støttede dem, mente 78% at deres klasselærer vurderede deres præstationer som *meget gode* eller *gode* og kun 2% mente, at deres klasselærer vurderede deres præstationer som *under middel*. For elever, der ikke oplevede sig støttet af deres klassekammerater var det 48%, der mente at deres klasselærer vurderer deres præstationer som *meget gode* eller *gode*, mens 9% mente, at deres klasselærer vurderer deres præstationer som *under middel* (Figur 2.16).

Af elever, der oplevede at deres lærere støttede dem, mente 79% at deres klasselærer vurderede deres skolepræstationer som *meget gode* eller *gode* og kun 2% mente, at deres klasselærer vurderede deres præstationer som *under middel*. For elever, der ikke oplevede sig støttede af deres lærere var det kun 35%, der mente, at deres klasselærer vurderede deres præstationer som *meget gode* eller *gode*, mens hele 20% mente, at deres klasselærer vurderede deres præstationer som *under middel* (Figur 2.16).

Oplevelsen af, at ens skolepræstation var over middel, sås således dobbelt så hyppigt blandt elever, der oplevede sig støttet af sine lærere end hos dem, der ikke gjorde og 10 gange flere elever, der ikke oplevede sig støttede end støttede, mente at deres lærere opfattede deres skolepræstationer som *under middel*.

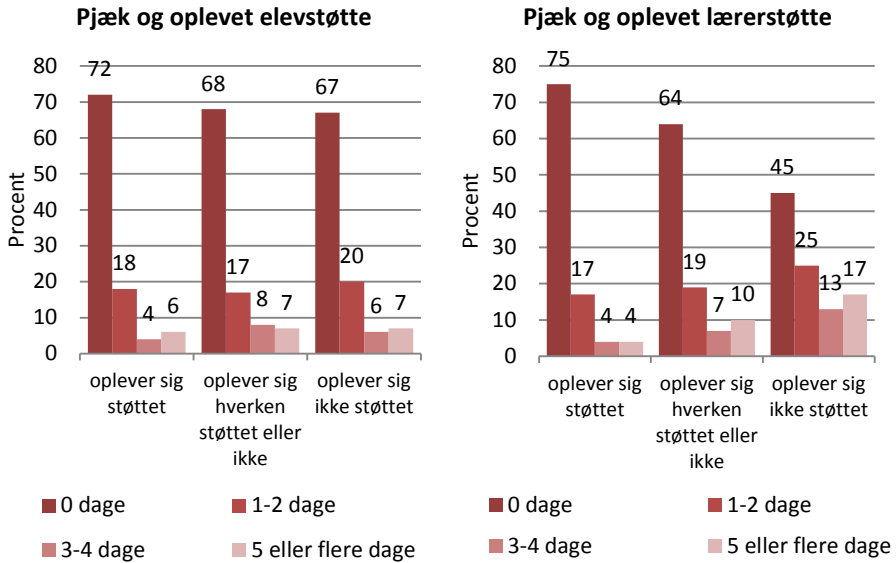

Figur 2.16 Skolepræstation og oplevet støtte fra klassekammerater (N=1487) og lærere (N=1473).

Pjæk

Som det eneste af de fire medtagne områder omkring elevernes forhold til skolen og skolepræstationen, så er der ingen sammenhæng mellem oplevet støtte fra klassekammerater og pjæk, mens der er den samme graduerede sammenhæng mellem at opleve sig støttet af sine lærere og pjæk, som er fundet for skoletilfredshed, oplevet pres fra skolearbejde og opfattelse af skolepræstationen.

Andelen af elever, der ingen pjækkedage havde, pjækkede 1-2 dage, 3-4 dage og 5 eller flere dage var næsten den samme i forhold til om eleven oplevede sig støttet af sine klassekammerater eller oplevede sig *ikke støttet* og der var ingen statistisk forskel mellem grupperne (Figur 2.17).

Figur 2.17 Pjæk og oplevet støtte fra klassekammerater (N=1394) og lærere (N=1396).

Mens 75% af de elever, der oplevede sig *støttet* af deres lærere ingen pjækkedage havde haft var det kun 45% af de elever, der *ikke oplevede sig støttet*. Andelen, der havde pjækket 1-2 dage, 3-4 dage og 5 eller flere dage øgede også gradvist fra elever, der oplevede sig støttede, over dem, der hverken oplevede sig støttede eller ikke, og til dem, der ikke oplevede sig støttede. Således havde 25% af elever, der ikke oplevede sig *støttet* af deres lærere 1-2 pjækkedage, 13% havde 3-4 pjækkedage og hele 16% havde 5 eller flere pjækkedage (Figur 2.17).